

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Številka: 0073-10/2022/5

Datum: 17. 6. 2022

Zadeva: **Odgovori na pripombe zainteresirane javnosti k osnutku Splošnega akta o zaščiti otrok v avdiovizualnih medijskih storitvah**

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju: agencija) je na podlagi trinajstega odstavka 14. člena Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (Uradni list RS, št. 87/11, 84/15 in 204/21) pripravila osnutek novega Splošnega akta o zaščiti otrok v avdiovizualnih medijskih storitvah (v nadaljevanju: splošni akt), ki temelji na obstoječem Splošnem aktu o zaščiti otrok in mladoletnikov v televizijskih programih in avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo (Uradni list RS, št. 84/13). Osnutek navedenega splošnega akta je agencija objavila na svoji spletni strani 6. 5. 2022 ter pozvala zainteresirano javnost, naj do 7. 6. 2022 nanj poda pripombe, predloge ali dopolnitve. V navedenem roku je pripombe posredovala družba POP TV d. o. o. Pripombe so bile 9. 6. 2022 objavljene na spletni strani agencije.

V nadaljevanju besedila so povzete pripombe in predlagane spremembe posameznih določb splošnega akta, kot jih v svojem dopisu navaja POP TV d. o. o., vsaki pripombi pa sledi odgovor agencije.

POP TV d. o. o. predlaga, da se v 5. členu v točki c) splošnega akta briše beseda »zvoki«, posledično pa v določbi ostane dikcija »redki, kratki in neintenzivni grozljivi ali strašljivi prizori, učinki«, saj naj bi bili po presoji POP TV d. o. o. kakšni redki, kratki in neintenzivni strašljivi zvoki brez vizualne povezave z grozljivimi ali strašljivimi prizori lahko vključeni v vsebine, ki ne potrebujejo nobene oznake.

Agencija v zvezi s pripombo glede 5. člena, točke c) splošnega akta, ki se nanaša na strašljive prizore in pri kateri družba POP TV d. o. o. predlaga brisanje besede »zvok«, saj naj bi bili posamični »redki, kratki in neintenzivni strašljivi zvoki brez vizualne povezave z grozljivimi ali strašljivimi prizori lahko vključeni v vsebine, ki ne potrebujejo nobene omejitve«, pojasnjuje, da je treba pri presoji morebitne škodljivosti programskih vsebin za razvoj otrok vedno upoštevati smernice, ki so navedene v tretjem odstavku 3. člena splošnega akta. Te namreč napotujejo na presojo oziroma upoštevanje konteksta, učinkov, pogostosti, trajanja, intenzivnosti ipd. prizorov, ki bi bili lahko razvoju otrok škodljivi. Vso raznolikost programskih vsebin in nianse, ki lahko vplivajo na njihovo kategorizacijo, je namreč nemogoče razvrstiti v enoznačne in jasno zamejene kategorije, zato so za ustrezno presojo in kategorizacijo programskih vsebin smernice bistvenega pomena. Če se v programski vsebini pojavijo posamični »redki, kratki in neintenzivni strašljivi zvoki brez vizualne povezave z grozljivimi ali strašljivimi prizori«, kakor kot primer navaja POP TV d. o. o., je ob upoštevanju konteksta ali učinkov in občutij, ki jih vzbuja programska vsebina, starostno omejitev možno znižati (v primeru drugačnega konteksta ali učinkov pa tudi zvišati). Agencija ob tem pojasnjuje, da to nikakor ne velja samo za element »zvoka« v kontekstu strašljivosti ali grozljivosti, temveč je na enak način treba presojati tudi vse druge elemente, ki so prisotni v programskih vsebinah in bi lahko vplivali na njihovo škodljivost za razvoj otrok. Agencija poleg tega meni, da pri ustvarjanju vzdušja in vzbujanju čustvenega odziva

gledalcev zvok igra zelo pomembno vlogo, zato tudi ne vidi utemeljenega razloga, da bi iz navedene določbe izločila prav zvok. Na podlagi vsega navedenega agencija osnutka splošnega akta v tem delu ne bo spreminjala.

POP TV d. o. o. predlaga, se v 5. členu splošnega akta, v točki d) briše pridevnik »izrazito«, posledično pa v določbi ostane dikcija »... znaki blage opitosti, če so ti prikazani na komičen ali lahkoten način...«, saj je razlaga besede »izrazito« lahko problematična oziroma nepotrebno zaostreje stopnjo potrebne komičnosti, po presoji POP TV d. o. o. in glede na družbeno klimo pa so danes izjemno redki in zelo kratki prizori komične uporabe tobačnih izdelkov ali alkohola prisotni v vsebinah, za katere ni potrebna nobena oznaka.

Agencija se strinja s pripombo POP TV d. o. o., da je razlaga besede »izrazito«, ki je zapisana v točki d) 5. člena splošnega akta, »lahko problematična oziroma nepotrebno zaostreje stopnjo potrebne komičnosti«, zato bo pripombo upoštevala in besedilo te določbe spremenila. Na ta način bo presoja komičnosti bolj odprta, izrazitost komičnosti pa je bolj smiselno upoštevati v okviru konteksta ali učinkov posamezne programske vsebine, kadar bi to lahko upravičevalo nižanje starostne omejitve.

Glede na navedeno bo agencija v splošnem aktu spremenila besedilo določbe točke d) v 5. členu, tako da se bo ta glasila: *»d) redki in kratki prizori uporabe tobačnih izdelkov ali alkohola ali znaki blage opitosti, če so ti prikazani na komičen ali lahkoten način;«*.

Ker se podobna dikcija, torej uporaba besede »izrazito« v povezavi s komičnostjo, pojavi tudi v točki e) 5. člena splošnega akta, bo agencija na enak način spremenila tudi besedilo te določbe in s tem zagotovila konsistentnost splošnega akta, kljub temu da družba POP TV d. o. o. na to določbo ni imela pripomb. Točka e) v 5. členu splošnega akta se bo glasila: *»e) redki, kratki in nenazorni prizori uporabe mehkih drog, prikazane na način, da je mlajši otroci kot take ne bodo prepoznali, ali pa prikazane na komičen ali lahkoten način;«*.

POP TV d. o. o. predlaga, da se v 5. členu splošnega akta, v točki f) briše beseda »blag«, posledično pa v določbi ostane dikcija »neprimeren jezik z redko uporabo kletvic ...«, saj po mnenju POP TV d. o. o. blag neprimeren jezik v smislu samo nekaj neprimernih besed, katerih namen ni direktna žalitev, sodi v okvir splošno družbeno priznanega neproblematičnega pogovornega jezika, za katerega ni potrebna nobena oznaka.

Agencija v zvezi s točko f) 5. člena splošnega akta, pri kateri družba POP TV d. o. o. predlaga brisanje besede »blag«, pojasnjuje, da blag neprimeren jezik v tej določbi ni mišljen kot jezik, ki ne vsebuje prav nobene neprimerne besede, temveč vključuje tudi že *»redko uporabo kletvic, ki jih gledalec zazna kot kletvico in ne kot mašilo, vendar njihova uporaba ni žaljiva ali intenzivna«*. Glede na določbe splošnega akta je določena mera neprimernih besed, ki sodijo v okvir splošnega pogovornega jezika, gledalec pa jih zazna kvečjemu kot grd oziroma neprimeren jezik in ne kot kletvice, dopustna tudi v programskih vsebinah, ki niso uvrščene v nobeno izmed kategorij, ki jih opredeljujeta ZAVMS in splošni akt (torej so brez omejitve). V kategorijo programskih vsebin, primernih za otroke z vodstvom staršev, se namreč uvrščajo programske vsebine, ki poleg tovrstnega pogovornega neprimernega jezika vključujejo tudi redke kletvice, ki so kot take tudi prepoznane. Kljub temu agencija opozarja, da mora biti neprimeren jezik tako v vsebinah brez omejitve kot tudi tistih, ki sodijo v kategorijo

primernih za otroke z vodstvom staršev, kot celota zaznan kot blag, saj tovrstne vsebine lahko spremljajo tudi mlajši otroci, pri katerih po mnenju agencije preklinjanje ne more biti sprejeto in normalizirano kot neproblematičen govor. Na podlagi vsega navedenega agencija osnutka splošnega akta v tem delu ne bo spreminjala.

POP TV d. o. o. predlaga, da se v 6. členu splošnega akta, v točki a) besedo »prikazovanja« zamenja z besedo »poudarja« in se dikcijo »brez nazornega prikazovanja podrobnosti« preoblikuje v »brez nazornega poudarjanja podrobnosti«, saj so krajši in redki (tudi nazorni) prikazi podrobnosti v kontekstu občasnega in zmernega nasilja ter v primeru, da niso namerno poudarjene, po presoji POP TV d. o. o. lahko označeni z nižjo oznako, torej vodstvom staršev.

Agencija v zvezi s pripombo k točki a) 6. člena splošnega akta, v kateri POP TV d. o. o. predlaga, da se besedo »prikazovanja« zamenja z besedo »poudarja« in na ta način dikcijo »brez nazornega prikazovanja podrobnosti« preoblikuje v »brez nazornega poudarjanja podrobnosti«, pojasnjuje, da so v programskih vsebinah, primernih za otroke z vodstvom staršev, dopustni blagi in redki prizori nasilja ali trpljenja, zato utemeljitev POP TV d. o. o., da »so krajši in redki (tudi nazorni) prikazi podrobnosti v kontekstu občasnega in zmernega nasilja ter v primeru, da niso namerno poudarjene, lahko označeni z nižjo oznako, torej vodstvom staršev«, močno odstopa od stopnjevanja, ki je za element nasilja predvideno s splošnim aktom, sprememba besede »prikazovanja« v »poudarjanja« v kategoriji programskih vsebin, ki niso primerne za otroke do 12. leta, pa tega ne bi bistveno spremenila. Na podlagi vsega navedenega agencija osnutka splošnega akta v tem delu ne bo spreminjala.

POP TV d. o. o. predlaga, da se v 6. členu splošnega akta, v točki d) izpustijo opisi, navedeni kot primer v oklepaju (»nespodobno vedenje, »težave z govorjenjem«, »opotekanje«), saj so po mnenju POP TV d. o. o. ti lahko, posebej v blagi in redki obliki ter v komičnem kontekstu manj- oziroma neproblematični ter posledično označeni z nižjo oznako, torej vodstvom staršev, ali v primeru družinske komedije z nekaj zabavnega jecljanja kot posledice opitosti celo brez oznake.

Agencija v zvezi s pripombo POP TV d. o. o., naj se v točki d) 6. člena splošnega akta izpustijo opisi, navedeni kot primer v oklepaju, saj so ti lahko, posebej v blagi in redki obliki ter v komičnem kontekstu, manj- oziroma neproblematični ter posledično označeni z nižjo oznako ali celo brez oznake, pojasnjuje, da so v oklepajih zgolj primeroma naštete nekatere situacije, ki služijo kot pomagalo pri kategorizaciji programskih vsebin. To ne velja zgolj za to določbo, temveč za vse primere v splošnem aktu. Agencija je namreč pri svojem dosedanjem delu ugotovila, da so lahko opisi brez konkretnih primerov premalo jasni in pri kategorizaciji povzročajo težave, zato je poskušala splošni akt nadgraditi s primeri, ki bi delo ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev, pa tudi agencije, olajšali. Našteti primeri vsekakor ne predstavljajo izčrpnega in zaključenega nabora možnih situacij, temveč zgolj najbolj tipične, ki lahko pri presoji potencialne škodljivosti programskih vsebin za razvoj otrok služijo kot opora in usmeritev. Primeri niso mišljeni kot ovira pri presoji programskih vsebin v okviru smernic iz tretjega odstavka 3. člena splošnega akta, torej jih je prav tako dopustno npr. umestiti v kontekst in presoditi, kakšen je učinek prizorov na gledalca. V primeru, ki ga v svojih pripombah navaja POP TV d. o. o. (družinska komedija z nekaj zabavnega jecljanja kot posledice opitosti), je povsem možno, da bo prikaz tako lahkoten, blag ali komičen, da bo programski vsebini starostna omejitev znižana, vendar pa je to možno presoditi šele ob ogledu vsake posamične

programske vsebine. Na podlagi vsega navedenega agencija osnutka splošnega akta v tem delu ne bo spreminjala.

POP TV d. o. o. predlaga, da se v 6. členu splošnega akta, v točki e) izpusti besedno zvezo »nazorno prikazujejo«, posledično pa definicijo spremeni v »... ki ne spodbujajo ali povečujejo uživanja teh snovi«, saj se po mnenju POP TV d. o. o. zelo redko, tudi nazorno prikazano uživanje tablet, še posebej, če je v kontekstu negativnega ovrednotenja, lahko v določenih primerih upraviči z nižjo oznako, torej vodstvom staršev.

Agencija v zvezi s predlogom POP TV d. o. o., da se iz določbe v točki e) 6. člena splošnega akta briše besedna zveza »nazorno prikazujejo«, pojasnjuje, da se ta besedna zveza nanaša tako na uživanje drog kot tudi drugih zdravju nevarnih snovi. Čeprav je primer, ki ga navaja POP TV d. o. o., torej nazorno prikazovanje uživanja tablet, z vidika nazornosti uživanja morda res nekoliko neroden, pa agencija meni, da en tovrsten primer ni zadosten razlog za rahljanje celotne določbe. Ta mora namreč zajeti vse situacije uporabe drog in zlorabe drugih zdravju nevarnih snovi, kakršnokoli dodatno drobljenje te določbe na posamezne vrste drog in nevarnih snovi pa bi bilo nesmiselno in nepregledno. Tudi v tem primeru agencija napotuje na uporabo smernic iz tretjega odstavka 3. člena splošnega akta – če je prikaz uživanja drog ali zdravju nevarnih snovi v programski vsebini zelo blag ali pa ga otroci, mlajši od 12 let, kot takega sploh ne bodo prepoznali, je programsko vsebino možno umestiti v nižjo starostno kategorijo. Velja pa tudi obratno – programski vsebini je lahko dodeljena višja starostna omejitev, če so prizori intenzivni, poudarjajo stisko zasvojenca ipd., četudi samega uživanja ne prikazujejo nazorno. Dejstvo, da gre »le« za tablete, pri tem ne igra vloge. Agencija ob tem opozarja tudi, da so zdravila prisotna v večini gospodinjestev in lahko nekateri otroci do njih enostavno dostopajo, zato je rahljanje določb tudi s tega vidika lahko problematično. Na podlagi vsega navedenega agencija osnutka splošnega akta v tem delu ne bo spreminjala.

POP TV d. o. o. predlaga, da se v 7. členu splošnega akta, v točki d) izpusti primer »bruhanje«, posledično pa v določbi ostane dikcija »npr. nasilno vedenje, izguba zavesti«, saj je bruhanje lahko posledica uporabe tobačnih izdelkov ali prekomernega uživanja alkohola, ki se po mnenju POP TV d. o. o. lahko pojavi tudi v blažjem (recimo komičnem) kontekstu in zaradi tega ni nujno opredeljeno kot dejanje, ki zasluži oznako do 15. leta starosti.

Agencija v zvezi s pripombo k 7. členu splošnega akta, točki d), v kateri POP TV d. o. o. predlaga, da se izpusti primer »bruhanje«, enako kot pri odgovoru na pripombo, ki se nanaša na točko d) 6. člena splošnega akta, pojasnjuje, da so primeri navedeni kot pomoč pri kategorizaciji vsebin in niso zavezujoči na način, da bo vsak prikaz npr. bruhanja kot posledice opitosti nujno opredeljen kot programska vsebina, ki bi lahko škodovala razvoju otrok do 15. leta starosti. Kot že pojasnjeno, je treba tudi primere presojati z uporabo smernic iz tretjega odstavka 3. člena splošnega akta. Kakor POP TV d. o. o. tudi sam navaja v svoji pripombi, je lahko prizor bruhanja kot posledice opitosti uvrščen v nižjo starostno kategorijo, če se pojavi v blažjem (recimo komičnem) kontekstu. Na podlagi vsega navedenega agencija osnutka splošnega akta v tem delu ne bo spreminjala.

POP TV d. o. o. predlaga, da se v 8. členu splošnega akta, v točki a) v definiciji hudega nasilja besedo »hudo« zamenja z »neupravičeno«, posledično pa v določbi ostane dikcija »... neupravičeno nasilje ali trpljenje, hudi krvavi prizori, prikazi spolnega nasilja...«, saj se po mnenju POP TV d. o. o. »hudo«

nasilje, kadar gre za redko pojavnost, lahko pojavlja tudi v blažji označitvi (do 12 let).

Agencija v zvezi s pripombo, ki se nanaša na točko a) v 8. členu splošnega akta, pojasnjuje, da pri opredelitvi nasilja besede »hudo« ni mogoče zamenjati z besedo »neupravičeno«, saj je neupravičeno nasilje element, ki je dovoljen zgolj v vsebinah za odrasle, kakor je opredeljeno v 9. členu splošnega akta, ki temelji na določbi ZAVMS, ki v peti alineji prvega odstavka 14. člena določa, da med vsebine za odrasle spadajo najbolj škodljive programske vsebine, zlasti neupravičeno nasilje in pornografija. Podobno določa Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah, in sicer v členu 6a, ki med drugim določa, da »za najbolj škodljivo vsebino, kot sta neupravičeno nasilje in pornografija, veljajo najstrožja merila«. Splošni akt v 6. členu, ki opredeljuje programske vsebine, ki niso primerne za otroke do 12. leta, v točki a) določa, da se v teh vsebinah lahko pojavijo med drugim tudi redki prizori hudega nasilja, zato je ugotovitev POP TV d. o. o., da »se »hudo« nasilje, kadar gre za redko pojavnost, lahko pojavlja tudi v blažji označitvi (do 12 let)«, v skladu z določbami splošnega akta. Na podlagi vsega navedenega agencija osnutka splošnega akta v tem delu ne bo spreminjala.

POP TV d. o. o. predlaga, da se v 8. členu splošnega akta, v točki d) izpusti besedo »nelagodja«, posledično pa spremeni dikcijo v »... povzročijo občutke manjvrednosti, zgražanja ipd.;«, saj je občutek nelagodja po mnenju POP TV d. o. o. posledica, ki se lahko pojavi tudi pri uporabi neprimerne jezika v blažjih označitvah (do 12 let).

Agencija v zvezi s pripombo družbe POP TV d. o. o., da se v točki d) 8. člena splošnega akta izpusti besedo »nelagodja«, pojasnjuje, da je treba to določbo brati v celoti, torej da gre v tem primeru za »močno neprimeren jezik, ki vključuje pogosto, agresivno ali ponavljajočo se uporabo najhujših kletvic ali vulgarnih izrazov, ki pri povprečni odrasli osebi povzročijo občutke nelagodja, manjvrednosti, zgražanja ipd.«. Agencija ne oporeka navedbi, da se pri nekaterih gledalcih občutki nelagodja lahko pojavijo že pri blažjih oblikah neprimerne jezika, kljub temu pa meni, da je iz celotne določbe, pa tudi iz stopnjevanja elementa neprimerne jezika po starostnih kategorijah, jasno razvidno, da gre pri programskih vsebinah, ki bi lahko škodovale razvoju otrok do 18. leta, za zelo intenziven, grob in agresiven jezik, ki bo tudi pri povprečni odrasli osebi sprožil negativne občutke. Na podlagi vsega navedenega agencija osnutka splošnega akta v tem delu ne bo spreminjala.

POP TV d. o. o. opozarja tudi, da ostajajo definicije in distinkcije med »blag« in »zmeren« v domeni individualne presoje glede na kontekst in splošne privzete norme oziroma okolje, ki se s časom in družbo spreminjajo, prav tako ostaja v domeni individualne presoje glede na kontekst in celotno obravnavano vsebino definicija in distinkcija med »redki« in »občasni«.

Agencija v zvezi z opozorilom POP TV d. o. o., da »ostajajo definicije in distinkcije med "blag" in "zmeren" v domeni individualne presoje glede na kontekst in splošne privzete norme oziroma okolje, ki se s časom in družbo spreminjajo, prav tako ostaja v domeni individualne presoje glede na kontekst in celotno obravnavano vsebino definicija in distinkcija med "redki" in "občasni"«, pojasnjuje, da si je pri oblikovanju besedila splošnega akta prizadevala za čim bolj jasne definicije in smernice, določeni pojmi pa niso natančneje opredeljeni. Pravno nedoločni pojmi (tj. pravni standardi) so del materialnopravnega preizkusa, njihova vsebina pa se ugotavlja v vsakem primeru posebej. Splošni akt je torej določil okvir, določitev natančneje vsebine pa prepustil tistemu, ki ga bo uporabljal. Merila za dopolnitev vsebine pravnega standarda določa upravna praksa, ki v vsakem posameznem

AKOS

primeru posebej ugotavlja, ali določeno ravnanje ustreza pravnemu standardu. Si pa agencija prizadeva za čim bolj jasne določbe splošnega akta in njihovo poenoteno razlago. Z namenom boljšega in enotnega razumevanja tovrstnih pojmov agencija v okviru projekta Gledoskop redno organizira srečanja z največjimi ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev, na katerih se na konkretnih primerih razpravlja tudi o tovrstnih pojmi, saj se tudi na ta neformalen način lahko pripomore k ustreznemu razvrščanju in označevanju programskih vsebin ter s tem zagotavljanju zaščite otrok v avdiovizualnih medijskih storitvah.